

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 20 юли 2022 г.
(OR. en)

11538/22

ECOFIN 753
RELEX 1056
NIS 19
MED 37
COEST 594

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	19 юли 2022 г.
До:	Генералния секретариат на Съвета
№ док. Ком.:	COM(2022) 341 final
Относно:	ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА относно предоставянето на макрофинансова помощ за трети държави през 2021 г.

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2022) 341 final.

Приложение: COM(2022) 341 final

Брюксел, 19.7.2022 г.
COM(2022) 341 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
относно предоставянето на макрофинансова помощ за трети държави през 2021 г.

{SWD(2022) 192 final}

СЪДЪРЖАНИЕ

1	ВЪВЕДЕНИЕ	2
2	МАКРОИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ В ДЪРЖАВИТЕ ПАРТНЬОРИ.	3
2.1	Източно съседство.....	4
2.2	Южно съседство	5
2.3	Западни Балкани.....	6
3	ОПЕРАЦИИ ЗА МАКРОФИНАНСОВА ПОМОЩ ПРЕЗ 2021 Г.	6
3.1	Източно съседство.....	7
	• Грузия: МФП ЗА COVID-19.....	7
	• Молдова: МФП и МФП ЗА COVID-19.....	8
	• Украйна: МФП ЗА COVID-19	9
3.2	Южно съседство	10
	• Йордания: МФП–III и МФП ЗА COVID-19	10
	• Тунис: МФП ЗА COVID-19	10
3.3	Западни Балкани.....	11
	• Албания: МФП ЗА COVID-19	11
	• Босна и Херцеговина: МФП ЗА COVID-19.....	11
	• Косово ¹ : МФП ЗА COVID-19	12
	• Черна гора: МФП ЗА COVID-19	12
	• Северна Македония: МФП ЗА COVID-19.....	12
4	ГАРАНТИРАНЕ НА НАДЛЕЖНОТО ИЗПОЛЗВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ МФП: ОПЕРАТИВНИ ОЦЕНКИ, ПОСЛЕДВАЩИ ОЦЕНКИ И ОДИТИ	13
4.1	Оперативни оценки	13
4.2	Последващи оценки	13
5	ОБЩИ ТЕНДЕНЦИИ, СВЪРЗАНИ С ИНСТРУМЕНТА ЗА МФП	15
5.1	Функциониране на инструмента за МФП.....	15
5.2	МФП в МФР за периода 2021—2027 г.....	16
6	В ПЕРСПЕКТИВА — ОПЕРАЦИИТЕ ЗА МФП И БЮДЖЕТНАТА СИТУАЦИЯ ПРЕЗ 2022 Г.	16

---

¹ Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно предоставянето на макрофинансова помощ за трети държави през 2021 г.⁽²⁾

1 ВЪВЕДЕНИЕ

Макрофинансовата помощ, или МФП, е финансов инструмент на ЕС⁽³⁾ за държави партньори, които са изправени пред кризи с платежния баланс. От създаването му през 1990 г. МФП спомага за подобряването на макроикономическата и финансовата стабилност в държави, съседни или географски близки до ЕС, като същевременно насърчава прилагането на структурните реформи в тези държави. МФП допълва и се отпуска при наличието на кредитно споразумение с Международния валутен фонд (МВФ) като непредпазна мярка. Облекчаването в известна степен на натиска върху държавата партньор за решаване на проблемите с платежния баланс ѝ дава по-голямо пространство за фискални действия, повишава способността ѝ устойчиво да обслужва дълга си и да съсредоточи вниманието си върху провеждането на необходимите реформи. Изглаждайки пътя за макроикономическо приспособяване, операциите за МФП могат да имат положително социално въздействие, като осигуряват на държавата повече време и обхват да се справи с първопричините за кризата.

МФП най-често е под формата на заеми — финансирането, за което Комисията заема средства на капиталовите пазари. След това Комисията отпуска тези средства на държавата бенефициер. В някои случаи МФП е под формата на безвъзмездни средства, финансирани от бюджета на ЕС, или под формата на комбинация от заеми и безвъзмездни средства.

МФП се отпуска на части и само ако са изпълнени конкретни критерии за структурна реформа, договорени със съответната държава. Тези условия са в основата на прилагането на стабилни мерки за икономическо приспособяване и реформи, насочени към: i) укрепване на системите за публично финансиране; и ii) подпомагане на устойчивия и приобщаващ растеж и създаването на работни места. Освен това предварително условие за отпускане на МФП е държавата бенефициер да спазва ефективни демократични механизми. Тези механизми включват: наличие на многопартийна парламентарна система; зачитане на принципите на правовата държава; и гарантиране на спазването на правата на човека. По този начин МФП допълва редовната помощ на ЕС за сътрудничество и допринася за постигане на по-широките цели за запазване на стабилността, насърчаване на просперитета и популяризиране на нашите основни ценности извън границите на ЕС. МФП е широко призната като ефективен инструмент за реагиране в случай на кризи, който

---

² Настоящият доклад се основава на информация, налична към юни 2022 г.

³ Правното основание за макрофинансовата помощ за трети държави, различни от развиващите се държави, е член 212 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Член 213 от ДФЕС може да се използва като правно основание, когато третата държава има нужда от спешна финансова помощ.

дава възможност на ЕС да се намесва по прозрачен и гъвкав начин, със способност да насърчава промените в политиките на държавите⁽⁴⁾. Това заключение относно ефективността на МФП при реагиране на кризи се подкрепя от констатациите от няколко независими последващи оценки на приключени операции за МФП⁽⁵⁾.

Като инструмент в случай на криза и за разлика от други външни финансови инструменти на ЕС, МФП не предоставя редовна, програмируема финансова подкрепа. Поради тази причина в рамките на многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г. ще продължат да се задействат конкретни операции за МФП въз основа на отделни *ad hoc* решения. Когато се основават на член 212 от ДФЕС, тези *ad hoc* решения за конкретни операции за МФП се уреждат от обикновената законодателна процедура, според която се изисква одобрение от Европейския парламент и Съвета за всяка операция (или за няколко операции едновременно, както беше случаят с пакета за МФП във връзка с COVID-19, приет през май 2020 г.).

Настоящият годишен доклад е изготвен в съответствие със задълженията на Комисията за предоставяне на информация, предвидени в различните решения на Европейския парламент и на Съвета по отношение на операциите за МФП. Той е придружен от работен документ на службите на Комисията, който съдържа по-подробен анализ относно макроикономическия контекст и изпълнението на отделните операции за МФП.

2 МАКРОИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ В ДЪРЖАВИТЕ ПАРТНЬОРИ

След рецесията, предизвикана от пандемията от COVID-19 през 2020 г., икономиките на държавите, обхванати от процеса на разширяване, и на съседните на ЕС държави се възстановиха през 2021 г. Продължителността и сериозността на рецесията се различават значително в отделните държави. Тези различия отразяват както специфичния начин, по който пандемията се е разпространила в държавите, така и различните икономически структури на държавите партньори и различния им капацитет да предприемат ефективни мерки за противодействие. Последвалото възстановяване също беше неравномерно в отделните държави. В настоящия раздел са разгледани регионалните предизвикателства, пред които са изправени съседните на ЕС държави и държавите от Западните Балкани, а в придружаващия работен документ на службите на Комисията е представена допълнителна оценка на икономическите резултати по държави.

Въпреки че представените по-долу регионални обзори имат ретроспективен характер, трябва да се отбележи, че руското нашествие в Украйна значително помрачава общите перспективи отвъд опустошителното си пряко въздействие върху Украйна. Въпреки че някои от съседните на Украйна държави в Източното партньорство (ИП) могат да бъдат най-силно засегнати от страничните ефекти, последиците от нашествието ще се усетят и в трите региона. В държавите от ИП нахлуването в Украйна доведе до обезценяване на валутата и силен натиск върху

---

⁴ МФП също така допълва други външни действия или инструменти на ЕС за съседните държави и Западните Балкани, включително бюджетна подкрепа, за която са изплатени общо 461 милиона евро безвъзмездни средства за регионите през 2021 г. Последният доклад за бюджетната подкрепа е на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/budget_support_-_trends_and_results_2021.pdf.

⁵ Всички последващи оценки са на разположение на уебсайта на Комисията: https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_en.

цените на хранителните стоки и енергията. Доверието на потребителите и предприятията също беше сериозно засегнато. През следващите месеци конфликтът се очаква да окаже сериозно въздействие върху търговията, паричните преводи и инвестициите. Като цяло региона на ИП вероятно го очаква година на стагфлация. В южното съседство, въпреки като цяло слабата търговска експозиция, натискът от конфликта се усеща чрез по-високите цени на храните и заплахите за продоволствената сигурност (някои държави разчитат в голяма степен на Русия и Украйна за своя внос на пшеница, критична и силно субсидирана основна суровина), както и чрез (често силно субсидирани) цени на енергията. Освен това възстановяването в туристическия сектор след COVID-19 също ще се забави в някои южни съседни държави. В Западните Балкани устойчивото нарастване на цените на енергията, хранителните стоки и транспорта също се очаква да доведе до допълнително ускоряване на инфлацията, намалявайки реалния разполагаем доход на домакинствата и частното потребление. Икономическият растеж може да се забави допълнително в държавите от Западните Балкани, които зависят в най-голяма степен от туризма. Икономическите перспективи и в трите региона ще бъдат засегнати от: i) смущения в международните вериги на доставки; и ii) по-слабо търсене в резултат на понижените перспективи за растеж на основните търговски партньори, включително ЕС. Тези фактори биха могли да повлияят на износа, преките чуждестранни инвестиции и паричните преводи и по този начин да изострят съществуващите външни дисбаланси.

2.1 Източно съседство

През 2021 г. икономиките на региона на източното съседство се възстановяват от предизвиканата от пандемията рецесия от 2020 г. Движещите фактори за това възстановяване са: i) възобновяване на потреблението на домакинствата от достигнатото много ниско равнище; ii) нарастване на паричните преводи; и iii) увеличаване на инвестиционната дейност. Тези икономики бяха подкрепени и от силното външно търсене. Въпреки че връщането към растеж спомогна за намаляване на безработицата в почти всички държави, това връщане към растеж беше придружено от постоянно и рязко ускоряване на инфлацията през цялата година. Нарастването на инфлацията се дължи главно на скока на цените на енергията и храните в световен мащаб. В опит да овладеят инфлацията всички централни банки в региона на източното съседство затегнаха паричната си политика през 2021 г. Това спомогна за постоянното поскъпване на местните валути, които в много случаи възстановиха загубите, отчетени през 2020 г.

Фискалните позиции се подобриха през 2021 г., въпреки че последиците от пандемията все още се усещаха. Приходите се възстановиха стабилно на фона на нарастващата икономическа активност и рязкото увеличение на търговията. В същото време разходите продължиха да нарастват постоянно, включително поради само постепенното отпадане на щедрите мерки, предприети за справяне с въздействието на пандемията върху домакинствата и предприятията. По-ниските дефицити, поскъпването на националните валути и значителното нарастване на номиналния БВП доведоха до подобряване на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП на държавите от източното съседство. Във външен план както вноса, така и износа се възстановяват стабилно в целия регион, което отразява ниската база, по-голямото търсене и покачването на цените на суровините. Паричните преводи също се увеличиха значително. Всичко това, заедно с общото разпределение на специалните права на тираж (СПТ) от МВФ за

неговите членове през август, даде значителен тласък на външните позиции и доведе до увеличаване на международните резерви в повечето държави.

В перспектива и както беше отбелязано по-горе, източното съседство е особено изложено на икономическите последици от руското нашествие в Украйна, като съществува риск да изпадне в тежка рецесия, чиито мащаби биха могли да бъдат сравними с хаоса, предизвикан от разпадането на Съветския съюз през 90-те години на миналия век, тъй като двете най-големи икономики в региона на ИП — Украйна и Беларус — са най-тежко засегнати.

2.2 Южно съседство

През 2021 г. икономическата активност в региона на южното съседство също започна да се възстановява от пандемията и икономическите последици от нея. Растежът се възобнови във всички държави, с изключение на Ливан, където е налице продължаваща дълбока политическа и икономическа криза. Растежът в региона се ускори през годината, тъй като облекчаването на ограниченията, разгръщането на ваксините и отложеното търсене подкрепиха както увеличената инвестиционна активност, така и възстановяването на частното и държавното потребление. Възобновяването на външното търсене също подпомогна експортните отрасли, по-специално производството. Броят на туристите също се подобри до известна степен в съответствие с постепенното премахване на ограниченията за пътуване. Безработицата остана над равнището отпреди пандемията, но коефициентите на заетост се подобриха в съответствие с повишените нива на активност. Инфлационният натиск нарасна значително, включително по отношение на храните и енергийните продукти, тъй като паричната политика остана гъвкава. Повишаването на цените на суровините увеличи активността и подобри фискалния баланс в държавите, които изнасят енергия.

Бюджетните дефицити намаляха през 2021 г. поради възстановяването на приходите и умереното увеличение на разходите в съответствие с постепенното оттегляне на мерките за подкрепа, свързани с пандемията. Публичният дълг обаче остана на рекордни равнища вследствие на значителните нужди от финансиране поради пандемията. В региона се наблюдава силно възстановяване както на вноса, така и на износа, благодарение на: i) възобновяването на намалялото преди това търсене; ii) повишаването на цените на суровините; и iii) нарастващото търсене от страна на основните експортни пазари в региона. Рекордните парични преводи бяха подкрепени и от възобновяването на растежа в Европейския съюз и покачването на световните цени на петрола. Националните валути останаха стабилни или леко поскъпнаха, като международните резерви намаляха в повечето държави. Регионът продължи да се ползва от външна подкрепа от международни институционални заемодатели, включително от отпуснатите от МВФ СПТ.

Руското нашествие в Украйна оказва въздействие и върху перспективите за южното съседство, макар и в по-малка степен, отколкото върху перспективите за ИП. Последиците от руското нашествие предполагат значителни рискове за зараждащото се възстановяване, тъй като се очаква държавите от южното съседство да бъдат засегнати по-специално от по-високите цени на храните, енергията и други суровини. Тези по-високи цени ще доведат до повишаване на инфлацията и ще засегнат вътрешното потребление, като същевременно ще увеличат натиска върху публичните бюджети.

2.3 Западни Балкани

След предизвиканата от пандемията рецесия през 2020 г. разрушителните последици от кризата с COVID-19 намаляха, а икономическата активност се възобнови силно във всички икономики на Западните Балкани през 2021 г. Възстановяването до голяма степен беше подкрепено от: i) постепенното премахване на противоепидемичните мерки, свързани с COVID-19; ii) по-голямото вътрешно и външно търсене; и iii) положителните базови ефекти. В съответствие с възстановяването на икономическата активност растежът на заетостта се върна към положителни стойности, а равнищата на безработица намаляха в повечето държави в региона. Наблюдава се и увеличение на броя на заетите лица. Динамиката на инфлацията отразява възстановяването на съвкупното търсене и по-високите цени на енергията, храните и транспорта, като през 2021 г. инфлацията се повиши във всички държави от Западните Балкани.

През 2021 г. възстановяването на данъчните приходи, дължащо се на по-силната икономическа активност, спомогна за намаляване на фискалните дефицити в региона. Освен това съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП леко намаля в повечето държави в сравнение с края на 2020 г., което отчасти отразява възстановяването на растежа на номиналния БВП. Във външен план дефицитите по текущата сметка значително намаляха през 2021 г. в сравнение с предходната година, тъй като силното възобновяване на износа на услуги и по-високият приток на парични преводи надхвърлиха нарастването на търговския дефицит на стоки.

Перспективите за икономиките на Западните Балкани също се влошиха, като перспективите за растеж се забавиха поради няколко фактора, най-вече въздействието на по-високите цени на енергията, храните и транспорта върху разполагаемия доход и потреблението. Въпреки това Западните Балкани очевидно са засегнати в по-малка степен от тези фактори, отколкото държавите от ИП.

3 ОПЕРАЦИИ ЗА МАКРОФИНАНСОВА ПОМОЩ ПРЕЗ 2021 Г.

На 22 април 2020 г. Комисията прие предложение за пакет от МФП в размер на 3 милиарда евро за 10 партньори, обхванати от политиките за разширяване и съседство, за да им помогне да ограничат икономическите последици от пандемията от COVID-19. Европейският парламент и Съветът много бързо приеха решението⁶ на 25 май 2020 г.⁷ На разположение само за 1 година МФП за COVID-19 трябваше да бъде отпусната на два транша в комбинация със споразумение с МВФ за предоставяне на помощ и при условие че бъдат изпълнени общите политически предварителни условия. Като допълнително условие вторият и последен транш ще бъде изплатен едва след като държавата партньор е изпълнила поставените условия на политиката.

---

⁶ Решение (ЕС) 2020/701.

⁷ МФП винаги зависи от наличието на програма за отпускане на средства от МВФ. Държавите бенефициери, които имат стендбай споразумение с МВФ или програма по Разширения фонд за финансиране (или подобно споразумение с придружаваща програма за икономическо приспособяване и реформи с участието на МВФ), трябва по принцип да изпълняват по график своята програма с МВФ, както сочат успешните прегледи. В контекста на кризата с COVID-19 МФП се предоставя по изключение и на държави, които получават спешно финансиране от МВФ, например по Инструмента за бързо финансиране (RFI), който се отпуска на един транш от МВФ.

Поради това през 2021 г. акцентът беше поставен върху изпълнението на пакета от МФП за COVID-19. Бяха отпуснати общо 1,665 милиарда евро под формата на заеми в подкрепа на финансовата стабилност на държавите — партньори на ЕС, и за да им се помогне да ограничат икономическите последици от пандемията от COVID-19.

От 7-те операции, започнати през 2020 г., 6 бяха успешно завършени в пълен размер, като вторият и последен транш беше изплатен за следните държави: Северна Македония, Косово, Черна гора, Йордания, Молдова и Украйна. Освен това помощта за Албания, която влезе в сила едва през 2021 г., също беше изцяло изплатена.

Операцията за МФП за Грузия, договорена съгласно горепосоченото решение, обаче беше изплатена само частично. Въпреки че първото плащане беше извършено през ноември 2020 г., вторият транш беше отменен: i) след неизпълнение от страна на Грузия на най-важното условие на политиката, свързано със съдебната система; и ii) след като грузинските органи посочиха, че вече не се нуждаят от средства.

Останалите две операции за Босна и Херцеговина и Тунис също започнаха през 2021 г. след съответните им доста продължителни процеси на ратификация на Меморандума за разбирателство (МзР) и споразумението за заем. Тунис получи второто плащане на 25 май 2022 г., като по този начин операцията беше успешно приключена след като бяха изпълнени условията на политиката, договорени в МзР. От друга страна, вторият транш за Босна и Херцеговина не беше изплатен поради ограниченото изпълнение на реформите в края на периода на предоставяне на помощта.

Освен финансовата помощ, планирана за подпомагане на държавите в отговор на пандемията от COVID-19, бяха осъществени и планове за изпълнение на трета редовна МФП за Йордания, като на 20 юли 2021 г. приключи отпускането на втория транш.

С оглед на продължаващото икономическо възстановяване след пандемията и на започналата през октомври 2021 г. криза с газа, през ноември 2021 г. Молдова подаде искане за нова операция за МФП. Комисията получи и искане за нова МФП от Украйна в контекста на риска от ескалация на конфликта с Русия и на фона на загубата на достъп до международните капиталови пазари. Впоследствие в началото на 2022 г. бяха предложени съответни операции за МФП в размер до 150 милиона евро за Молдова и до 1,2 милиарда евро за Украйна.

Състояние на изпълнението на операциите за МФП през 2021 г. (по региони):

3.1 Източно съседство

- **Грузия: МФП ЗА COVID-19**

Пакетът от МФП за COVID-19 включваше МФП в размер до 150 милиона евро за Грузия.

Първият транш (75 милиона евро) беше изплатен през ноември 2020 г.

Вторият транш в размер на 75 милиона евро зависеше от изпълнението на набор от условия на политиката, предвидени в МЗР, в следните области: обществените поръчки; пенсионната система; дружественото право; управлението на държавните предприятия; съдебната система; енергийната ефективност; и пазара на труда. Грузия действително осъществи няколко структурни реформи в съответствие с условията на МФП. Вторият транш обаче беше отменен, след като Грузия не изпълни най-важното условие на политиката, свързано със съдебната система, и след решението на грузинските органи да не поискат този втори транш.

МФП беше предоставена заедно с ресурси от международни финансови институции и двустранни донори, включително МВФ, в рамките на четиригодишната програма на МВФ за Разширения фонд за финансиране (РФФ) с Грузия. Четиригодишният РФФ на МВФ беше одобрен през април 2017 г. и увеличен през 2020 г. до общо приблизително 690 милиона евро. Всички прегледи по програмата за РФФ бяха успешно одобрени от управителния съвет на МВФ, включително последният през април 2021 г.

- **Молдова: МФП и МФП ЗА COVID-19**

Като част от пакета от МФП за COVID-19 за Молдова бяха заделени 100 милиона евро в допълнение към програмата на МВФ за спешна помощ в размер на 235 милиона щатски долара (приета през април 2020 г.). След изплащането на първия транш през ноември 2020 г. МФП беше успешно завършена с изплащането на втория и последен транш (50 милиона евро) през октомври 2021 г. В МЗР беше определен набор от политически условия в следните области: управлението на публичните финанси; управлението на стопанската дейност; и борбата с корупцията. Изпълнението на реформите беше доста бавно през по-голямата част от периода на МФП за COVID-19. След парламентарните избори през юли 2021 г. обаче готовността на Молдова да се справи със структурните недостатъци се увеличи значително, тъй като президентът, правителството и парламентът започнаха да работят заедно по по-съгласуван начин. Независимо от това подобрение трябваше да бъде предоставено освобождаване във връзка с едно условие (относно стратегията за възстановяване на активи след банковата измама от 2014 г.) след консултация с Комитета на държавите членки за макрофинансова помощ.

През ноември 2021 г. след избухването на енергийна криза и предвид обстоятелствата, свързани с икономическото възстановяване след пандемията, Молдова официално поиска нова редовна МФП. След внимателна оценка на нуждите от финансиране Комисията изготви предложение за нова операция в размер до 150 милиона евро, включително 120 милиона евро под формата на средносрочни заеми и 30 милиона евро под формата на безвъзмездни средства. На 6 април 2022 г. Европейският парламент и Съветът приеха решение за предоставяне на допълнителна МФП на Молдова. МФП ще бъде изплатена на три транша след изпълнението на действия на политиката в следните области: добро управление; върховенство на закона борба с корупцията; и реформи в енергийния сектор. Допълнителният напредък по отношение на възстановяването на активи (след предишни операции за МФП) също е условие за изплащането на тези траншове.

Новата МФП отразява начина, по който МВФ възобнови диалога с молдовските власти след изборите през юли 2021 г. Беше постигнато ново споразумение на равнище персонал за тригодишен разширен кредитен инструмент/РФФ в размер на

558,3 милиона щатски долара, което беше прието от Изпълнителния съвет на Фонда през декември 2021 г. Първият транш в размер на 79,8 милиона щатски долара беше изплатен веднага след приемането му.

- **Украйна: МФП ЗА COVID-19**

МФП за COVID-19 за Украйна в размер на 1,2 милиарда евро влезе в сила през септември 2020 г. Условието на структурната политика за тази пета операция за МФП се основава на минали постижения на МФП и подкрепиха реформи в четири области: управлението на публичните финанси; управлението и върховенството на закона; подобряването на стопанския климат; и енергийните и държавните предприятия. Първият транш от 600 милиона евро беше изплатен на 9 декември 2020 г.

Изплащането на втория транш беше обвързано с условието за успешно изпълнение на осемте мерки на структурната политика, за които Украйна е поела ангажимент по МзР, и на програмата на МВФ. МФП за COVID-19 за Украйна беше предоставена заедно с други средства от международни финансови институции и двустранни донори, преди всичко МВФ по силата на неговото 18-месечно стендбай споразумение за 5 милиарда щатски долара, сключено на 9 юни 2020 г. Напредъкът в изпълнението на условията, договорени с МВФ, е неравномерен и първият преглед на програмата, включително удължаването на програмата до края на юни 2022 г., приключи едва през ноември 2021 г. Въз основа на предварително писмо за подкрепа от МВФ относно значителния напредък по ключовите приоритети на програмата и предвид собствената оценка на Комисията за задоволителното изпълнение на структурните мерки, договорени в МзР, вторият транш от 600 милиона евро беше изплатен на 25 октомври 2021 г. С това приключи успешното изпълнение на МФП за COVID-19 за Украйна.

В контекста на ескалиращото геополитическо напрежение, предшестващо руското нашествие в Украйна, на 1 февруари 2022 г. Европейската комисия прие предложение за решение за предоставяне на нова спешна МФП за Украйна в размер до 1,2 милиарда евро под формата на заеми, които да бъдат отпуснати на два равни транша. Европейският парламент и Съветът приеха решението на 24 февруари 2022 г., с което разрешиха шестата операция за МФП в Украйна от 2014 г. насам. Комисията и Украйна подписаха съответния МзР на 3 март, с който беше възможно изплащането на първата вноска от 600 милиона евро на два транша на 11 и 18 март 2022 г. Като извънреден отговор на острият нужди от финансиране на Украйна и тъй като условията, договорени в меморандума за разбирателство, не могат да бъдат постигнати на този етап поради форсмажорни обстоятелства, Комисията реши, след положителна консултация с Комитета на държавите членки за МФП, да пристъпи спешно към изплащането на втория транш от 600 милиона евро през май. Тази спешна МФП се предоставя заедно със средства от международни финансови институции и двустранни донори, включително 18-месечното стендбай споразумение на МВФ за 5 милиарда щатски долара, сключено на 9 юни 2020 г. След успешното приключване на първия преглед на програмата през ноември 2021 г. Съветът на МВФ удължи срока на действие на стендбай споразумението до края на юни 2022 г. Вторият преглед на програмата започна на 23 февруари 2022 г., ден преди руското нашествие. Предвид извънредната ситуация Украйна поиска спешно финансиране по линия на Инструмента за бързо финансиране и на 9 март получи 1,4 милиарда щатски долара.

3.2 Южно съседство

- **Йордания: МФП–III и МФП ЗА COVID-19**

След като третата МФП за Йордания в размер на 500 милиона евро влезе в сила през януари 2020 г., през април 2020 г. йорданските органи поискаха допълнителна помощ в контекста на пандемията от COVID-19 и ЕС се споразумя за „допълваща“ МФП в размер на 200 милиона евро, като всички те са под формата на заеми. Условието на политиката на МФП се съсредоточават основно върху: i) подобряване на управлението на публичните финанси; ii) борба с корупцията; iii) провеждане на реформи в сектора на комуналните услуги; iv) реформиране на социалната политика и политиката в областта на пазара на труда; и v) управление.

Първият транш (150 милиона евро плюс 100 милиона евро под формата на допълнително финансиране) беше изплатен на 25 ноември 2020 г. Вторият и третият транш зависят от конкретните условия на политиката, договорени между Йордания и ЕС в меморандума за разбирателство. Вторият транш (50 милиона евро и допълнително финансиране в размер на 200 милиона евро) беше изплатен на 20 юли 2021 г., с което успешно приключи свързаната с COVID-19 част от помощта. За отпускането на втория транш беше предоставено освобождаване за едно условие (относно стъпките към създаване на система за електронно фактуриране) след консултация с Комитета на държавите членки за макрофинансова помощ. Това отменено условие обаче трябва да бъде изпълнено изцяло, когато бъдат осъществени всички реформи, необходими за изплащането на третия транш. Третият транш в размер на 200 милиона евро остава на разположение до април 2023 г.

Тези операции за МФП се предоставят заедно с ресурси от международни финансови институции и двустранни донори, включително МВФ. На 25 март 2020 г. МВФ одобри четиригодишна програма на РФФ с Йордания на стойност 1,1 милиарда евро (270 % от квотата). По-късно тази сума беше увеличена на около 1,3 милиарда евро (равняващи се на 312 % от квотата на Йордания). На 20 май 2020 г. МВФ също предостави около 366 милиона евро като спешна помощ за Йордания по Инструмента за бързо финансиране, за да се подпомогне страната да се справи с последствията от пандемията. До декември 2021 г. общият размер на отпуснатите от МВФ средства за Йордания от началото на 2020 г. достигна около 1 милиарда евро. Програмата на РФФ продължава да се изпълнява, като третият преглед приключи навреме през декември 2021 г. Въпреки че държавният дълг на Йордания остана висок — 110 % от БВП в края на 2021 г., МВФ го оцени като устойчив.

- **Тунис: МФП ЗА COVID-19**

Като част от пакета от МФП за COVID-19, приет през май 2020 г., ЕС договори МФП за Тунис на стойност 600 милиона евро. МзР и СЗ бяха подписани на 24 ноември 2020 г., ратифицирани от парламента на Тунис на 15 април 2021 г. и влязоха в сила на 11 май 2021 г. след обнародването им в Държавен вестник на Тунис. Така 12-месечният срок за предоставяне продължи до май 2022 г. Свързаните с политиката условия на МФП са съсредоточени в четири тематични области: управление на публичните финанси и реформа на гражданския сектор; реформи в държавните предприятия; социална закрила; и инвестиционен климат.

МФП беше предоставена на два транша по 300 милиона евро всеки. Първият транш е обвързан с общите политически предварителни условия за МФП и бе изплатен на 1 юни 2021 г. Очевидно бяха ускорени усилията във връзка с необходимите реформи на политиката за изплащането на втория транш и всички условия са поне до голяма степен изпълнени. Независимо от някои опасения във връзка с предварителните политически условия, писмото от властите, в което се определят ангажиментите за политическия календар за тази година, позволи вторият транш да бъде изплатен на 25 май 2022 г.

Помощта има за цел да допълни ресурсите, предоставени от други донори, включително МВФ, по неговата програма за Тунис на стойност 685 милиона евро по Инструмента за бързо финансиране, одобрена на 10 април 2020 г.

3.3 Западни Балкани

- **Албания: МФП ЗА COVID-19**

След опустошителните земетресения през ноември 2019 г. и предизвикателствата, породени от пандемията от COVID-19, Албания официално поиска МФП на 15 април 2020 г. В отговор на това, като част от пакета от МФП за COVID-19, ЕС договори МФП за Албания в размер на 180 милиона евро. МзР и СЗ бяха подписани на 3 ноември 2020 г. и са в сила съответно от 3 ноември 2020 г. и от 26 януари 2021 г., тъй като са приложими различни национални процедури. Условията на политиката на МФП имат за цел да се преодолеят някои слабости в управлението на публичните финанси, финансовия сектор, доброто управление и борбата срещу корупцията и политиките за социална закрила.

МФП беше предоставена на два транша по 90 милиона евро всеки. Първият транш беше изплатен на 31 март 2021 г. Вторият и последен транш беше изплатен на 5 ноември 2021 г., след като Албания изпълни поставените условия на политиката.

Помощта имаше за цел да допълни ресурсите, предоставени от други донори, включително МВФ, по неговата програма по Инструмента за бързо финансиране в размер на 174 милиона евро за Албания, одобрена на 10 април 2020 г.

- **Босна и Херцеговина: МФП ЗА COVID-19**

След официално искане за МФП от Босна и Херцеговина на 14 април 2020 г. в контекста на пандемията от COVID-19 бяха включени 250 милиона евро за Босна и Херцеговина в пакета от МФП за COVID-19. МзР и СЗ бяха подписани на 15 януари 2021 г. и влязоха в сила на 9 юни 2021 г. Това значително забавяне се дължи на дългите процеси на вземане на решения в държавата. Условията на политиката на МФП имат за цел да се справят с някои от слабостите в икономическото управление и институционалното изграждане, стабилността на финансовия сектор, прозрачността, борбата с корупцията и по-доброто функциониране на пазара на труда.

МФП беше предоставена на два транша от по 125 милиона евро всеки. Първият транш беше изплатен на 7 октомври 2021 г., а вторият транш не беше изплатен поради ограниченото изпълнение на реформите в края на периода на предоставяне на помощта.

Помощта има за цел да допълни ресурсите, предоставени от други донори, включително МВФ, по неговата програма в размер на 330 милиона евро по Инструмента за бързо финансиране (RFI), одобрена на 20 април 2020 г.

- **Косово: МФП ЗА COVID-19**

След официално искане за МФП от Косово на 8 април 2020 г. в контекста на пандемията от COVID-19 Косово получи нова операция за МФП в размер на 100 милиона евро. Свързаните с политиката условия на МФП бяха съсредоточени главно върху подобряването на публичните финанси, повишаването на финансовата стабилност, справянето със сивата икономика, укрепването на стратегията за правова държава и подобряването на перспективите за заетост на младите хора.

МФП беше предоставена на два транша по 50 милиона евро всеки. Първият транш беше изплатен на 6 октомври 2020 г. Вторият и последен транш беше изплатен на 1 юни 2021 г., след като Косово изпълни поставените условия на политиката.

Помощта е предвидена като допълнение към средствата от МВФ (52 милиона евро) по Инструмента за бързо финансиране (RFI) (50 % от квотата на Косово в МВФ), одобрени на 10 април 2020 г.

- **Черна гора: МФП ЗА COVID-19**

След официално искане за МФП от Черна гора на 15 април 2020 г., ЕС договори операция за МФП за Черна гора в размер на 60 милиона евро, като част от пакета от МФП за COVID-19. Свързаните с политиката условия на МФП са съсредоточени главно върху подобряването на публичните финанси и борбата с корупцията, повишаването на финансовата стабилност, подобряването на бизнес средата и реформирането на социалната закрила.

МФП беше предоставена на два транша от по 30 милиона евро всеки. Първият беше изплатен на 6 октомври 2020 г. Вторият и последен транш беше изплатен на 1 юни 2021 г., след като Черна гора изпълни поставените условия на политиката.

Помощта има за цел да допълни ресурсите, предоставени от други донори, включително от МВФ, по неговата програма за 75 милиона евро по Инструмента за бързо финансиране с Черна гора, одобрена на 24 юни 2020 г.

- **Северна Македония: МФП ЗА COVID-19**

След официално искане за МФП от Северна Македония на 15 април 2020 г. ЕС разпредели 160 милиона евро за операция за МФП за Северна Македония като част от пакета от МФП за COVID-19. Свързаните с политиката условия на МФП са съсредоточени главно върху подобряването на публичните финанси и борбата с корупцията, повишаването на финансовата стабилност, подобряването на бизнес средата и реформирането на социалната закрила.

МФП беше предоставена на два транша от по 80 милиона евро всеки. Първият транш беше изплатен на 6 октомври 2020 г. Вторият и последен транш беше изплатен на 1 юни 2021 г., след като Северна Македония изпълни поставените условия на политиката.

Помощта има за цел да допълни ресурсите, предоставени от други донори, включително МВФ, по неговата програма за 176 милиона евро по Инструмента за бързо финансиране със Северна Македония, одобрена на 10 април 2020 г.

4 ГАРАНТИРАНЕ НА НАДЛЕЖНОТО ИЗПОЛЗВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ МФП: ОПЕРАТИВНИ ОЦЕНКИ, ПОСЛЕДВАЩИ ОЦЕНКИ И ОДИТИ

4.1 Оперативни оценки

В съответствие с изискванията на Финансовия регламент на ЕС Комисията извършва оперативни оценки с помощта на външни консултанти, за да получи достатъчна увереност за функционирането на административните процедури и финансовите потоци в държавите бенефициери.

Оперативните оценки са съсредоточени върху системите за управление на публичните финанси. По-специално те се съсредоточават върху начина, по който са организирани финансовите министерства и централните банки, и върху процедурите, които те прилагат. По-конкретно оценките се съсредоточават върху начина, по който се управляват сметките, по които се получават средствата от ЕС. Специално внимание се обръща и на функционирането, независимостта и работните програми на външните одиторски институции, както и на ефективността на техния контрол. Разглеждат се също така процедурите за възлагане на обществени поръчки на централно равнище.

През 2020 г. бяха извършени 10 оперативни оценки в контекста на операциите за МФП за COVID-19, както и на МФП-III за Йордания. В тези оценки се стигна до заключението, че финансовите потоци и процедури в държавите партньори се считат за подходящи за целите на МФП. През 2021 г. не бяха необходими нови оценки.

4.2 Последващи оценки

В съответствие с разпоредбите на Финансовия регламент на ЕС и съответните решения за МФП, Комисията провежда последващи оценки⁸ след приключване на операциите за МФП, за да оцени тяхното въздействие. Двете основни цели на тези оценки са:

- i. да се анализира въздействието на МФП върху икономиката на държавата бенефициер, и по-конкретно върху устойчивостта на нейната външна позиция; както и
- ii. да се оцени добавената стойност от действията на ЕС.

През януари и април 2021 г. Комисията публикува работните документи на службите на Комисията относно последващите оценки съответно на МФП-I за Тунис и МФП-III за Украйна. Работният документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад, предоставя допълнителна информация за тези две оценки.

Освен това през 2021 г. приключи съвместната последваща оценка на интервенциите по МФП-II в Тунис и Йордания, както и метаоценката на всички

---

⁸ Всички последващи оценки са на разположение на уебсайта на Комисията:

https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_en.

операции за МФП за периода 2010—2020 г. Метаоценката оцени принципите и характеристиките на инструмента за МФП и имаше за цел да предостави информация относно начините за подобряване на: i) неговата уместност, ефективност, ефикасност и добавена стойност; и ii) способността му да отговаря на приоритетите на външната дейност на ЕС. Очаква се придружаващите работни документи на службите на Комисията относно двете оценки да бъдат публикувани през 2022 г.

- **МФП-II за Тунис и Йордания:** заключението на външното проучване е, че размерът, формата и графикът на операциите, изпълнявани от двете държави, са били уместни и подходящи за нуждите на държавите от финансиране, осигурявайки добавена стойност за ЕС. И в двете държави МФП оказва положително въздействие върху устойчивостта на дълга и спомогна за насърчаване на макроикономическата стабилизация. Условиата бяха подходящи и съсредоточени върху ключови области на реформи. Операциите подпомогнаха положителната промяна в някои области на реформите, въпреки нееднозначния напредък по някои други конкретни реформи. От регионална гледна точка беше по трудно да се измерят положителното въздействие и страничните ефекти на двете МФП в региона на Близкия изток и Северна Африка, понеже те са свързани най-вече с ефекта на доверие.
- **Метаоценката на операциите за МФП за периода 2010—2020 г.:** заключението на външното проучване е, че операциите за МФП са били ефективни, уместни и съгласувани и че са генерирали добавена стойност за ЕС. Освен това беше установено, че инструментът за МФП е ефективен за подпомагане както на възстановяването на външната устойчивост, така и на насърчаването на структурните реформи. В същото време в проучването се отбелязва значението на чувството за „ангажираност“ с реформите в държавата партньор, за да се гарантира, че предприетите реформи на политиката имат трайно въздействие. В проучването също така се подчертава дългото време, необходимо за започване на операциите за МФП, и се представят някои идеи за улесняване на по-бърз и по-ефективен отговор на инструмента в труден геополитически контекст. В оценката се подчертава необходимостта от засилване на видимостта на МФП в държавите бенефициери. В това отношение събитието, организирано от Комисията на 16 ноември 2021 г. по повод 30-ата годишнина на инструмента, също предостави важен пример за укрепване на осведомеността относно инструмента извън Европейския съюз. Представители на високо равнище от държавите бенефициери, консултантските дружества, делегациите на ЕС и държавите членки взеха участие в дебата относно постигнатите досега резултати от МФП и възможните стратегии за нейното бъдеще. От методологична гледна точка последващите оценки на МФП бяха извършени по висок стандарт. Това важи особено след влизането в сила на насоките за „по-добро регулиране“ от 2015 г.

Допълнителна информация за двете оценки е предоставена в работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад, и ще бъде на разположение в работните документи на службите на Комисията, които ще бъдат публикувани за двете оценки.

5 ОБЩИ ТЕНДЕНЦИИ, СВЪРЗАНИ С ИНСТРУМЕНТА ЗА МФП

5.1 Функциониране на инструмента за МФП

В Съвместната декларация на Европейския парламент и на Съвета относно МФП от 2013 г.⁹ помощта се определя като такава с макроикономически и финансов характер и ясно се казва, че тя има за цел „възстановяването на устойчиво външно финансиране за отговарящите на критериите държави и територии, които изпитват затруднения с външното финансиране.“ Следователно, за да бъде МФП успешна като „спешен“ инструмент, е важно тя да се мобилизира ефективно и своевременно.

В същото време както от Европейската сметна палата, така и в метаоценката на операциите за МФП (2010—2020 г.) се отбелязва, че забавянето на приемането на решения за МФП от Европейския парламент и Съвета в рамките на обикновената законодателна процедура може да бъде значителен недостатък на инструмент, предназначен да отговори на криза, свързана с платежния баланс. Вследствие на това Европейската сметна палата препоръча на „Комисията [...] да проучи заедно със своите законодателни партньори наличните възможности за ускоряване на процеса на одобряване на последващите програми за МФП, по-специално по отношение на случаите за спешно финансиране.“¹⁰

Комисията обаче счита, че опитът с пакета от МФП за COVID-19 и новата спешна МФП за Украйна показва, че настоящата структура на МФП може да даде възможност за бързо приемане, ако всички институции се съгласят да се възползват в пълна степен от наличните процедурни възможности за гъвкавост. И в двата случая Комисията работи с Парламента и Съвета за постигане на съгласие относно използването на съществуващите процедури по спешност, което позволи помощта да бъде приета и от двата съзаконодателни органа в рамките на един месец след предложението на Комисията. Европейският парламент се позова на специфична клауза (Правило 163) в Правилника за дейността си, съгласно която се разрешава на Парламента незабавно да приеме решението на пленарно заседание, без да е необходимо да се минава през комисията INTA, каквато е редовната практика. Бързият процес на приемане е резултат от споделеното усещане за спешност от страна на всички институции в тези изключително трудни времена.

Съответно в Правилника за дейността както на Съвета, така и на Европейския парламент, се предвижда ускорена процедура, необходима за бързо приемане при спешни ситуации. Благодарение на навременните и конструктивни контакти се оказва възможно да се постигне по-бърз процес на приемане в рамките на обикновената законодателна процедура с пълното участие на Европейския парламент. Това нямаше да е така, ако Комисията беше предложила мерки въз основа на член 213 от ДФЕС (приложим за случаите, в които е необходима спешна финансова помощ, и при приемане от Съвета само на операцията за МФП).

---

⁹ Съвместна декларация на Европейския парламент и на Съвета, приета заедно с решението за предоставяне на допълнителна макрофинансова помощ на Грузия (Решение № 778/2013/ЕС от 12 август 2013 г.). На разположение на адрес: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D0778&from=BG>.

¹⁰ Европейска сметна палата, Специален доклад № 03/2017, на разположение на адрес: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR17_3/SR_TUNISIA_BG.pdf.

5.2 МФП в МФР за периода 2021—2027 г.

Съседните на ЕС региони продължават да изпитват геополитическа и икономическа нестабилност. Това допълнително се изостря от хуманитарните и икономическите последици от пандемията от COVID-19 и руското нашествие в Украйна. В този контекст необходимостта ЕС да обмисли предоставянето на МФП вероятно ще остане голяма през следващите години.

Новият Инструмент за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество (ИССРМС) (известен още като инструмента „Глобална Европа“) влезе в сила през юни 2021 г. след официалното му приемане от Съвета и Парламента. Инструментът за МФП ще остане отделен от ИССРМС — Глобална Европа и специфичните операции за МФП ще продължат да бъдат задействани при необходимост чрез отделни *ad hoc* решения въз основа на приложимото правно основание в Договора. Въпреки това заемите за МФП отсега нататък ще бъдат гарантирани от новата гаранция за външна дейност (ГВД), създадена с Регламента за ИССРМС — Глобална Европа, при процент на провизиране от 9 %, както преди.

ИССРМС — Глобална Европа: i) постановява, че провизиите за ГВД трябва да се финансират от бюджета на съответните географски програми; и ii) определя общ лимит от 10 милиарда евро, който може да се използва за предоставяне на ГВД. Това на практика ще ограничи обема на операциите за МФП, както и други инструменти (включително външно кредитиране от Европейската инвестиционна банка, заеми от ЕФУР+ и Евратом), които могат да бъдат финансирани по време на настоящата МФР.

ГВД вече няма да се управлява чрез Гаранционния фонд за външни дейности, а чрез общия фонд „Провизии“. Комисията предприе оценка на рисковете, свързани с това, предвид: i) новите правила за третирането на условните задължения; и ii) специфичния контекст на експозицията към Украйна и региона. Тези рискове могат да бъдат разгледани и при предстоящия междинен преглед на Регламента за ИССРМС — Глобална Европа.

6 В ПЕРСПЕКТИВА — ОПЕРАЦИИТЕ ЗА МФП И БЮДЖЕТНАТА СИТУАЦИЯ ПРЕЗ 2022 г.

2022 г. започна с приемането от Комисията на две нови предложения за МФП за Молдова и Украйна съответно за 150 милиона евро и 1,2 милиарда евро. Поискана през ноември 2021 г. в контекста на избухването на кризата с газа в Молдова и продължаващото икономическо възстановяване след пандемията, МФП за Молдова ще се състои от 120 милиона евро под формата на заеми и 30 милиона евро под формата на безвъзмездни средства. Тези заеми и безвъзмездни средства ще бъдат отпуснати на три транша след изпълнението на предварително определени условия. На 11 март Молдова поиска увеличение на МФП, което отразява икономическите последици от руското нашествие в Украйна върху нейните нужди от финансиране, включително големия приток на бежанци. В искането на Молдова се подчертава по-специално необходимостта от безвъзмездни средства. В отговор на това продължават усилията за допълване на настоящата МФП с по-широк пакет от мерки за подкрепа, с който може да бъде удовлетворено искането за отпускане на повече безвъзмездни средства. Освен това елементът на МФП под формата на безвъзмездни средства ще бъде концентриран в началото на периода, за да се даде възможност за отпускане на повече безвъзмездни средства в първите два транша (съответно 15 милиона евро и 10 милиона евро).

На 24 февруари 2022 г. Европейският парламент и Съветът приеха решение за нова спешна МФП за Украйна в контекста на риска от ескалация на конфликта с Русия и на фона на загубата на достъп на Украйна до международните капиталови пазари. Тази МФП беше под формата на заеми в размер на 1,2 милиарда евро, като първите 600 милиона евро бяха изплатени през март 2022 г., което спомогна за преодоляване на нарастващия недостиг на финансиране в Украйна, дължащ се на продължаващия конфликт с Русия. Като цяло украинските власти са предприели действия за изпълнение на договореното условие. Обстоятелствата на войната обаче представляват форсмажорно събитие, което възпрепятства ефективното изпълнение на мерките на структурната политика, които обуславят изплащането на втория транш от МФП. След внимателна оценка и след консултация с Комитета за макрофинансова помощ, Комисията реши все пак да пристъпи към изплащането на втория транш от 600 милиона евро още през май 2022 г., като въпрос с неотложен характер.

На 30 май 2022 г. Европейският съвет потвърди отново подкрепата си за Украйна и е готов да предостави нова извънредна МФП в размер до 9 милиарда евро през 2022 г.

В зависимост от напредъка на реформите на политиката и изпълнението на предварителните политически условия последният транш на МФП за COVID-19 беше изплатен на Тунис на 25 май 2022 г., а вторият транш за Босна и Херцеговина не беше изплатен поради ограниченото изпълнение на реформите в края на периода на предоставяне на помощта. Последният транш от операцията за МФП-III за Йордания остава на разположение до април 2023 г.

Комисията е готова да разгледа евентуални предстоящи искания за МФП, и ако е уместно, ще предложи нови и/или последващи операции за МФП за отговарящи на критериите партньори.

В таблица 1 е представен преглед на поетите задължения, плащанията на МФП под формата на безвъзмездни средства и изплащането на заеми за МФП за 2019 г., 2020 г., 2021 г. и (временно) за 2022 г. Общият размер на плащанията се очаква да възлезе на 1,575 милиарда евро под формата на заеми и 25 милиона евро под формата на безвъзмездни средства през 2022 г.

Таблица 1: Поети задължения и плащания за МФП под формата на безвъзмездни средства и МФП под формата на отпуснати заеми за периода 2019—2022 г. (в евро)¹¹

	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г. (временни данни)
Бюджетни кредити за поети задължения в бюджета	27 000 000	20 000 000	227 200	50 000 000
Оперативни оценки, последващи оценки	125 900	293 900	227 200	Подлежи на уточняване
Други възможни операции за МФП	-	-	-	30 000 000
Поети задължения, общо	125 900	293 900	227 200	30 000 000
Неизразходвани разпределени бюджетни средства	26 874 100	19 706 100		Подлежи на уточняване
Бюджетни кредити за плащания на безвъзмездни средства в бюджета	27 000 000	27 000 000	362 400	25 000 000
Оперативни оценки, последващи оценки	304 949	284 600	362 400	-
МФП III за Грузия (приключена)	-	5 000 000	-	-
МФП за Молдова (приключена)	10 000 000	10 000 000	-	-
МФП за Молдова	-	-	-	25 000 000
Други възможни операции за МФП	-	-	-	-
Общ размер на плащанията	10 304 949	15 284 600	362 400	25 000 000
Неизразходвани разпределения за плащания на безвъзмездни средства	16 695 051	11 715 400		-
Отпускане на МФП под формата на заеми				
МФП III за Грузия (приключена)	-	20 000 000	-	-
МФП за Молдова (приключена)	20 000 000	20 000 000	-	-
МФП IV за Украйна (приключена)	-	500 000 000	-	-
МФП II за Йордания (приключена)	100 000 000	-	-	-
МФП III за Йордания ¹²		100 000 000	200 000 000	-
МФП II за Тунис (приключена)	300 000 000	-	-	-
МФП за Молдова	-	-	-	75 000 000
Спешна МФП за Украйна	-	-	-	1 200 000 000
Отпуснатата МФП под формата на заеми, общо	420 000 000	640 000 000	200 000 000	1 275 000 000
Операции за МФП за COVID-19:				
МФП за Грузия (частично изплатена)		75 000 000	-	-
МФП за Молдова (приключена)		50 000 000	50 000 000	-
МФП за Украйна (приключена)		600 000 000	600 000 000	-
МФП за Йордания (приключена)		150 000 000	50 000 000	-
МФП за Тунис (приключена)		-	300 000 000	300 000 000
МФП за Албания (приключена)		-	180 000 000	-
МФП за Босна и Херцеговина (частично изплатена)		-	125 000 000	-
МФП за Косово (приключена)		50 000 000	50 000 000	-
МФП за Черна гора (приключена)		30 000 000	30 000 000	-
МФП за Северна Македония (приключена)		80 000 000	80 000 000	-
Отпуснатата МФП под формата на заеми, общо	420 000 000	1 675 000 000	1 665 000 000	1 575 000 000

¹¹ В таблицата не са взети предвид предложенията за нови операции за МФП след 1 юни 2022 г.

¹² Третият транш в размер на 200 милиона евро е на разположение до април 2023 г.